

Cultura Poporului

GAZETA SOCIETĂȚII „CULTURA POPORULUI“

SUB CONDUCEREA COMITETULUI DE ACȚIUNE A „CULTUREI POPORULUI“

Prim Redactor: V. Chiru

Administrația: Piața Cuza Vodă 16

Redacția: Str. Dorobanților 11

Secretar: V. Nicoră

ABONAMENTE ANUALE: pentru cititori .. .. 30 Lei | pentru autorități .. .. 60 Lei | pentru întreprinderi financiare .. 100 Lei

Armata ordinii și Armata muncii

Ca și la noi, și în alte țări, unii cari nu înțeleg, și alții cari nu vreau să înțeleagă, aruncă nedumerirea în sufletele oamenilor, întrebând care e rostul ostirii, azi după război. Dar mai mult ca la noi, și ca oriunde aiurea, această întrebare, au pus-o într'una, cu o răbdare vrednică de o cauză mai bună, aci în Italia, așa zișii propovăduitori ai Ideilor noi. — Și poate, aceste cuvinte, ar li început să prindă un înțeles deosebit în atâtea minți nepregătite pentru județie carea cinstită și bine chibzuită a unor asemenea probleme, dacă faptele nu veneau să dea un răspuns atât de hotărât.

Caci, Italia, țara latină, atât de apropiată ca suflet și ca fire de țara noastră, este de sigur, locul unde se găsește pornirile cele mai potrivnice, oamenii cei mai depărtați ca gândire unii de alții și împrejurările cele mai grele în lupta de fiecare zi pentru progres și chiar pentru existență.

Alături de cei mai credincioși patrioți, înfiacrați cum nu se poate mai mult în dragostea lor pentru țară și pentru așezămintele ei istorice, găsești aci pe cei mai primejdioși luptători în slujba nimicitorului bolșevism; și lângă aceștia poți vedea oricând atâtea alții, cari nedumeriți de adevăratul înțeles al acestei lupte de fie care clipă, nu doresc altceva decât, sfârșitul ei, și reintrarea în liniștea muncii, în ordine . . .

Dar semănătorii de ură își îndeplinesc opera lor. — Și astfel, Roma, avu prilejul să vadă priveliștea a 4 zile de luptă, între unii și între alții, luptă, careia a trebuit ca oastea să-i puie capăt, nu numai cu puterea ei, ci mai ales cu pilda *Muncii Creațoare*.

Mii de foști luptători ai țării se adunaseră în bătrâna cetate spre a afirma prin unirea lor loială, în aceeași înțelegere politică, voința poporului italian, al adevă-

rății popor, voința noastră mutată a tuturor aceluia cari jertfiseră ceva pentru mărirea Patriei lor, de a-și apăra împotriva oricui liniștea caracterului național al căminurilor lor. Și în impunătoarea lor desfășurare de forțe, ca număr cât și ca energie de gândire, ei au zdruncinat, de sigur, toată nădejdea viitorului unei revoluțiuni, pe care ceilalți o doreau, o așteptau și o pregăteau.

Atuncea a venit reacțiunea. — Și acum cei cari se răzbuună nu aleg de obicei mijloacele, toți răzvrătiți accătia, purtători ai cuvântului evangheliei rusești a prefăcerii totale prin foc și prin nimicire, au recurs la arma cea mai puternică de luptă: *greva generală*. — Lucrătorii au părăsit trenurile în mijlocul câmpurilor îndepărtate, fabricile și uzinele cari pulsează toată viața unei țări industriale, tramvaiele cari sunt vinele pe cari se scurge mișcarea marilor orașe, în fine aruncând prin dezertarea celor mai mulți dela datorile lor, neputința și moartea aparentă în țară și pe capitala ei. — Roma părea un imens furnicar de oameni, în încetarea desăvârșită a oricărei alte activități, clocoțind numai de ura înfrângerii celor mulți, celor nevinovați de această urgie, în fața faptei celor puțini și răi. — Orașul acesta, despărțit astfel de restul lumii, prin oprirea trenurilor, răsas el însuși fără lumină, fără apă, fără tramvaii, înfățișă în prima clipă priveliștea stranie a cetății așa cum trebuie se fi fost cu 2000 ani înainte.

Oamenii erau gata să se napustească unii pe alții, unii ca să pedepsească alții, ca să apere nelegiurea faptei; era de sigur mulțimea aceea, ca nisipul unui deșert, amenințat de furtună. — Și oamenii chiar au început să se încadre, să se lovească să se omoare. —

Dar oastea țării era la

postul său. — Și între oamenii înțeleștați în îmbrățișarea luptei, ea a înțeles liniștea, răbdarea, ordinea. — Despărțind pe unii de alții, ea le-a arătat tuturor calea cecală, a muncii adevărate, ca singur mijloc al unei biruințe cinștite. — Și în adevăr, în mijlocul nedumeririi aceleia, orașul și-a recăpătat lumina, trenurile s'au mișcat din loc, și tramvaiele au reînceput să meargă.

Mi-a fost dat să privesc la înfăptuirea minunii. — După două zile de înfrigorată așteptare, pe străzile pline de lume, și totuși pustii, în lipsa trăsurilor, automobilelor și a tramvaielor părăsite de cărmăcii lor, zgomotul răsună al acestora astrăbatut deodată văzduhul, în amiaza unei Duminici, ca semnal de biruință și de nădejde. — În adevăr, erau primele tramvaie cari treceau, conduse de soldați, îmbrăcați în uniforma zilelor de sârbătoare, mândrii de noua luptă pe care o câștigau țării lor, vagoanele, într'un lung șir se răspândeau spre inima orașului, readus astfel la viață. — În fața acestei priveliști, atât de neobicinuită, și atât de nouă, un fior de adevărată mândrie a pătruns pe toți, cari nu se așteptau la această prefăcere, care o vedeau și care aproape nu vroiau să o creadă. Și astfel mulțimea aceasta, în mijlocul căreia, erau de sigur și din acci cari purtau vina acestei lupte nedrepte, s-a pătruns ca un singur om de adâncul înțeles, al faptei acestor soldați ai ordinii, ai muncii și ai apărării cu orice preț a siguranței țării. Au aplaudat oamenii cu toată caldura sufletului lor; bogați și săraci, intelectuali și proletari, și mai ales aceștia din urmă, că și pe ei, îi apăsa mai greu povara grevelor acestora, au pre făcut într'un adevărat triumf, prima ieșire pe străzile bătrânei Rome, a acestor tramvaie, conduse de soldați și cari fără să fi avut măreția unor care de luptă, purtau totuși cu ele, înțelesul unei biruințe.

Și viața a reluat astfel

cursul ei normal, mai curând decât vor fi crezut cineva, cei rătațiți reîntorcându-se la lucrul părăsit, readus pe aceasta cale, de oaste, nu numai cu puterea ei, ci mai ales prin puterea faptelor și-a pildei.

Dar ceilalți au înțeles atunc, de ce lumina nu a lipsit orașului aproape deloc, de ce trenurile totuși au mers în cluda celor cari vroiau să paralizizeze viața țării, de ce în fine, ceace era absolut necesar acestei vieți, a fost asigurat tot timpul, oricât de generală fusese greva.

Pe mulți i-a lamurit ast-

fel, prilejul acesta de încordare a tuturor puterilor, pentru apărarea legalității și a ordinii și mai ales pentru asigurarea celor mulți, împotriva tiraniei celor puțini asupra adevăratului rost al oastei, azi după sfârșitul războiului.

Acest rost de înaltă însemnătate socială, oare toți îl vor înțelege și la noi, sau va trebui ca faptele să li-l lamurească în preajma primejdiei? De sigur însă, că nu poporul românesc, va fi acela care să aștepte această ultimă lamurire!

Vintilă Petala.

Roma, 15 Noiembrie 1921.

Umanitarism și naționalism

Ne bucurăm cu toți când auzim că o descoperire însemnată s'a făcut pentru binele omului.

Oamenii de pretutindeni sânt fericiți că unul dintre ai lor a zămis vieții o taină însemnată, și îl sârbătoresc și îl laudă, ori care i-ar fi neanul.

În toate țările se adună buni, se întreta școli speciale în scopul de a se cerceta în tainele necunoscutului tot ceea ce ar putea fi de folos întregii omeniri.

Spre a scăpa lumea de boala ce bântuie întregul neam omenesc, în fie care țară se străduiesc oamenii învățați. Când în vre-o parte a lumii se află ceva folositor, cele aflate, se împărtășesc tuturor neamurilor fără nici un fel de plată.

Rezultatul tuturor cercetărilor se comunică în largul lumii și de ori ce cucerire dobândită ne folosim cu toții de la un capăt la celalt al lumii.

În știința medicinei, cum s'a aflat un leac, taina lui se comunică lumii întregi.

În celelalte științe când s'a stabilit un adevăr, se împărtășeste tuturor.

De se duce vestea de vre-o întâmplare nenorocită într'un colț cât de îndepărtat al pământului, toată lumea este îndurerată și suferă cu nenorocirile streinilor de alurea. O ciocnire de trenuri, scufundarea vreunui vapor, foamea, inecul, prăpă-

dul vreunui vulcan, surparea vreunei mine, toate nenorocirile mari ce se pot întâmpla sğudule sufletul tuturor oamenilor, îi fac să uite nevoile lor și să dea cum pot ajutor. În toate țările în asemeni împrejurări se adună bani spre a veni în ajutorul celor nenorociți, celor ce sufer. și fără să gândească vre-o minte că cel ce au îndurat nenorocirile, sunt necunoscuți, streini, de alte neamuri.

În fie care om este sădită de Dumnezeu, această îndușoare, această frăție între oameni, această milă de aproapele nostru, această legătură înăstărnă ce leagă om cu om.

Frăția asta și în bine și în rău se numește umanitate, și în faptuirea ei e cea mai de preț po-doabă cu care se fălesc oamenii de pretutindeni.

Acest spirit de înfrățire generală, trăiește pe deasupra frământărilor noastre de toate zilele, și nu ține seamă nici de certurile noastre, nici de învrăbirile noastre, nici de războaiele noastre.

După fie care neceaz îndurat, după fie care dușmănie, după fie care război, de când s'a pomenit lumea pe pământ, au venit împăcarea, și vechii dușmani înținzându și mâni frațești, și-au legat ranile unii altora, s'au ajutat cutremurați de milă, și-au șters unii altora lacrimile inclu-

Cuvântul nostru

Șați că nu s'au putut înțelege mai de mult.

Și acestea toate, până a izbucnit o nouă neînțelegere, o nouă luptă, un nou război, ca apoi iar să plângă la olaltă vechii dușmani înfrățiți și să se ajute spre a șterge urmele ruinelor și ale prăpădului.

Spiritul acesta de umanitate s'a născut în primele vremuri din dragostea de familie, din legăturile paternești ale oamenilor ce trăiau la o laltă în câte vreun sat, ca apoi să treacă între oamenii cu aceeași limbă, lege și obiceiuri, la oamenii de același neam.

Leștirea aceasta de iubire între fii aceluiaș neam a săurit ceea ce se cheamă naționalismul.

Dacă Umanitarismul înfrățirea fraților omenească față de problemele mari, naționalismul înfrățirea fraților între oamenii aceluiaș neam în vîlta de toate zilele.

Spre a ajunge la viața înfrățirea omenească între toți locuitorii pământului, trebuie dezvoltată frația între fii aceluiaș țări.

Și fiindcă cele mai multe neamuri ce propovăduiesc binefacerile Umanitarismului sînt cele mai naționaliste, se cade ca și neamul nostru românesc să fie cât de naționalist, înțelegând iubirea și înfrățirea universală prin propria lui înfrățire și iubire.

Nu s'ar putea înțelege umanitarismul prin uitarea familiei tale, a fraților și a țării tale, fiindcă însăși la baza umanitarismului se găsește simțămîntele nobile ce nu se pot dezvolta de cât prin iubirea familiei tale a neamului tău.

Spre a putea fi de folos întregului neam omenească, trebuie să muncești, să te străduiești și să lupți cu ai tăi.

Dezvoltarea umanitarismului a pornit tocmai din iubirea frățească între fiii, aceluiaș neam. Oamenii de diferite naționalități risipindu-se pe tot pământul, frații lor i-au urmărit cu ajutorul lor pretutindeni, și din acest spirit de ajutor frățesc s'a înfrățit și frația între oamenii streini de neam.

Cercetînd fiecare caz în parte, din care a folosit întreaga omenirea, deci acolo unde s'a aplicat umanitarismul, vom găsi la bază manifestarea numai a naționalismului.

Și de multe ori s'au produs confuzii, de multe ori cel mai înverșunat naționalism a trecut drept cel mai larg umanitarism.

Printre neamurile ce au ridicat umanitarismul la înălțimea unei evanghelii universale, este neamul iudevesc.

Acest neam cel mai naționalist din toate neamurile pământului, risipit pretutindeni în toate țările unde a putut trăi o viață parazită, a încercat să treacă drept poporul cel mai umanitar din lume.

În realitate nu este așa. Fără de lui, înțelegerea...

întregul glob pămîntesc nu s'a manifestat de cât între naționalii lor, făurind o legătură universală de ajutor și iubire.

Prin această legătură naționalistă, pretutindeni păstrându-și naționalitatea, obiceiurile, religia și limba, au reușit ca în toate părțile lumii să devină puternici și să stăpînească. Amestecăți între feluritele neamuri, schimbându-și numele și obținînd fel de fel de cetățenii, nu și au înstrăinat însă neamul, legea și iubirea dintre ei.

O singură punză, un singur suflet o singură lege pentru întregul neam iudevesc din toată lumea.

Ajutorul lor național în toate țările a luat înfrățirea umanitarismului.

Supt această firmă iudevească din țara românească dau dovada celui mai strîns naționalism.

Cînd foametea în Austria a izbucnit cu furie, secerînd vieți omenești, s'au format comitete și sub-comitete în toată lumea spre a scîpa de la moarte cel puțin copiii nevinovați.

Aceste comitete iudevești, au luat în toate țările în care se aflau comunitățile lor, copii morți de foame din Austria.

Copiii aceștia nu erau luați la întîmplare, copii infomețați, copii amenințați cu moartea, ei erau aleși numai dintre copiii de jidan din care s'au adus în țara noastră cu mîile, cu mule ce vor fi crescuți în același lege și în același spirit evreiesc.

Și gestul acesta de ajutor omenească, ce se încerca să fie trecut sub firma umanitarismului nu era de cât cel mai puternic naționalism.

În Rusia prăbușită de iudei, mor cu mîile oamenii nevinovați, fug cu mîile cei înspăimîntați de fericirea dată de Braunstein Trotzki, Comitete și sub-comitete din populația iudevescă adună dintre acești nenorociți, le dă adăpost, mijloace de existență, și se întrec să buclame spiritul lor de umanitate.

Aceste comitete și sub-comitete, nu culeg la întîmplare nenorociții, ei adună numai pe coreligionarii lor, pe cei de acelaș neam cu ei.

Populațiunea iudevescă din țara noastră s'a înzecat cu acest sistem fără să se înmățească și elementul de muncă adevărată.

Războiul nostru, marele nostru război din durerea și lacrimile cărora au folosit iudeii de pretutindeni, a lăsat atîtea dureri în tot lungul țării, atîtea pustiu și jale, atîți schilozii, atîtea bătănturi goale, atîți orfani și atîta lume neajăzită.

Noi, noi românii, cărora a început să ne placă umanitarismul, ce acte de umanitate am făcut pentru durerile fraților noștri, dureri, pe cari s'a clădit fericirea noastră de azi?

Am lăsat totul în grija statului, nepăsători și fără teamă de păcat.

Ce am făcut noi pentru flă-

mezeii noștri, pentru orfanii neamului nostru?

Ne adunăm din când în când la soarele, unde admirăm goliciunea cucoanelor sorbind cupele pline în bătăntea fîlmînzilor din țară.

De ce nu am exemplul de la neamul iudevesc, ce trăiește prin noi și întregul.

Cîte dințămîile noastre au luat să crească și să îngrijescă orfanii rămași pe urma vîteșilor ce ne-au răbit țara?

Câți dinți noi am dat sprîjin invalizilor să-și întărească o meserie ori un negoț, câți dinți noi am trimis o cămașă văduve-

lor sărmame rămase în bătănturile pustii?

În ochii noștri poporul iudevesc adună și schimbărește iudeii nefericiți din toate țările și noi pentru ai noștri nu găsim un du mîcat de prisos.

Trebue să ne schimbăm, trebue să ne înfrățim, trebue să ne ajutăm, trebue să strângem rîndurile, români.

Toate neamurile pămîntului, se strâng tot mai frățește la o laltă, să facem și noi la fel:

Umanitarismul, e frumos, e nobil, e îndrăgitor, Naționalismul e însă necesar.

V. Chira.

Creșterea în familie

Educațiunea atîmă de multe împrejurări și întîmpină multe greutăți, chiar piedeci. Greutățile și pietecile se găsesc de multe ori chiar în firea copilului. Unii sînt slabi tripește, alii sînt slăbiți la mîine, iar pe cei de felul acesta nu-i putem crește cum am crește pe cei deplin sănătoși. Lucrul acesta trebue să-l știe părinții, deosebi mama, dela început, pentruca se știe cum să lucreze pentru o bună creștere a copiilor ei.

Multe piedeci se pun în calea unei bune educațiuni și de către societatea omenească, în care trăim. Mai ales în ziua de astăzi, după războiul cel mare, la un număr mare de oameni vedem porniri rele, prin cari se calcă învățăturile Mîntuitorului Christos. Și durere, tocmai faptele izvorite din astfel de porniri servesc pentru cei slabi de suflet drept pîde vrednice de urmat. Au nu vedem, cum tot mai mare e numărul celorce își zic creștini, dar nici cel puțin odată pe săptămîna nu mai vor să jertfească cîteva ore cinstind pe Dzeu? Nu vedem, cum a început să piară rușinea la fete, la femei, — să piară simțul datoriei față de familie la bărbai, — respectul copiilor față de părinți și față de oamenii mai vîrstnici? Nu vedem la toți mai multă lăcomie de câștig mare fără muncă, lipsa iubirii față de deapropoie?

Toate acestea îngreunează foarte mult educațiunea copiilor noștri, pentruca părinții nu au să le dea numai o creștere bună, dar trebue totodată să împiedece pe cât e cu putință influența rea a societății omenești, de care nu putem feri copilul în timpul dezvoltării lui.

Unii părinți, cari văd dezvoltarea rea a copiilor lor, se mîngăie cu gândul, că dîndu-l la școală, acolo se va îndrepta. Speranța aceasta e numai în parte îndreptățită. Adevărat, că în școală copilul vede și aude nu-

mai lucruri de folos pentru creșterea lui bună. Dar se nu uităm, că copilul stă în școală numai cîteva ore pe zi și zădarnică e învățătura bună din școală, dacă părinții acasă nu-l știesc și ei ca să tinjească după învățăturile cele bune, ba îi dau chiar pîde rele. Și să nu se uite, că partea cea mai mare a învățăntului din școală are un alt scop, și anume dezvoltarea minții lui și câștigarea de cunoștințe, cari să-i fie de folos în lupta pentru trai. De aceea învățată pe lângă religie cititul și scrisul, gramatica, aritmetica și geometria, istoria și geografia, științele naturale, lucrul manual ș. a. Toate acestea contribuie în bună parte și pentru educațiunea lui religioasă și morală, dar oricine înțelege că ele au să-i cultive în rîndul întîi mințea.

Educațiunea nu e deci un lucru ușor, dar are o însemnătate atîta de mare, încît și în vremurile de demult și în cele de astăzi un popor e judecat după gradul de educațiune bună, care se dă copiilor lui căci cultură adevărată s'a găsit și se găsește numai la cei crescuți bine, în frica lui Dzeu. La popoarele sălbatice, copiii cresc aproape fără nici o îngrijire, deprinzîndu-se aproape numai cu ceea ce e trebuincios pentru a-și ști câștiga hrana și a se feri de dușman. Nici nu e mirare, dacă la aceste popoare mama e sclavă nu numai a bărbaiilor, ci și a propriilor ei copii, cari își bat joc de ea, iar tata se bucură nu de respect, ci de groaza copilului numai pentru că e mai tare. Durere, că astfel de cazuri triste vedem și la noi.

Cîtă deosebire între cei de felul acesta și de pîldă creșterea ce s'a dat la popoarele vechi, Chinezi, Induși, Evrei, Romani și Greci, la cari toți oamenii mai de frunte și mai înțelepți se gîndiau la cele mai bune învățături de dat părinților, pentru ca să dea

o creștere bună copiilor. Iar mai frumos este, că și la aceste popoare, cari, afară de Evrei, erau păgîne, în fruntea tuturor învățăturilor eră pusă frica lui Dzeu, care trece ca un fir rușu prin întreaga creștere a lor. Slăbirea credinței în Dumnezeuire a avut drept urmare la Romani și Grecii cei vechi slăbirea interesului pentru creșterea bună a tinerimii, slăbirea caracterelor, chiar peirea lor.

Multe din învățăturile acestor popoare vechi sînt de o deosebită frumusețe, așa că cel puțin o parte din ele e de folos să le cunoască fiecare părinte și fiecare Român, care se interesează de creșterea bună a neamului său. Le vom arăta pe cele mai însemnate în numerele viitoare ale „Culturii Poporului.“

Victor Lazăr.

No. 1101—1921.

Dela „Asociațiune“.

Concursuri.

„Asociațiunea pentru literatură română și cultura poporului român“ publică concurs pentru cea mai bună lucrare scrisă în românește asupra temei: Istoria anilor 1848—9 în legătura cu faptele de arme ale eroilor Avram Iancu.

Condițiile de concurs sînt următoarele:

1. Lucrările se vor trimite în timp de un an dela data publicării concursului.

2. Lucrările se va da o extensiune de 20 coale de tipar, formatul revistei „Transilvania“, în care se vor cuprinde și ilustrațiile pentru desăvîrșirea lucrării.

3. Manuscriptele, fără subscrisere, însoțite de un plic închis, cuprinzînd numele și adresa autorului și în afară prevăzută cu un motto sau pseudonim, — se vor înainta „Asociațiunii“, Sibiu, Str. Șaguna 6.

4. Lucrările întrute la concurs se vor da spre cenzurare Secțiunii istorice a „Asociațiunii“, exclusiv fiind ori-ce apelație contra hotărîrilor acesteia.

5. Lucrările celei mai bune vrednice de premiat, i se va acorda premiul de lei 10,000 (zece mii), destinat de „Asociațiune“ pentru acest scop.

Sibiu, în 1 Octombrie 1921.

Andrei Bărseanu Romul Simu, president. secretar.

CITITORII NOȘTRI, mai ales cei dela sate precum și muncitori de orice fel, cari doresc a înființa orice fel de cooperative precum și îndrumări speciale, să se adreseze inspectoratului cooperativei din Transilvania și Banat, Str. Lunei 54, Cluj.

Cronica săptămânei

Din lăuntrul hotarelor

Situație politică nu s'a lămurit, după cum era de așteptat, ci, din contra, merge spre încredințări încă mai mari.

Un comunicat al Partidului Național-liberal vestește că înțelegerea cu partidul Național din Ardeal nu s'a putut face. Astfel planuita tovărășie între „Partidele Unirii” nu s'a împlinit. Grupările politice n'au voit să asculte cuvântul M. Sale Regei și indemnuri le opiniei publice care dorește o unire prietenească pentru a frățească colaborare, nu numai între partidele unirei dar între toți fruntașii politici cari, uitând pentru un moment luptele, să lucreze împreună la refacerea țării atât de greu lovită în timpurile din urmă.

Guvernul de acum, al d-lui General Averescu se pregătește de deschiderea parlamentului adică o sfatul țării, ce va avea loc la 7 Decembrie. A pregătit în acest scop mai multe planuri de legi trebuincioase unei bune organizări a țării iar în ultima săptămână va pregăti „Mesajul” adică cuvântul de deschidere Parlamentului pe care îl rostește M. Sa Regele. Greutățile ce le-a trecut cu bine guvernul d-lui Averescu liniștind țara desființând banda bolșevicilor și făcând însemnate reforme, au dovedit multă pricepere și experiență politică din partea acelor ce compun azi ministerul. Tăria majorităților ce le are în parlament, este iar o pricină pentru care guvernul crede necesar să rămâne la cârmă, azi mai ales, când e atât de greu de făcut noi alegeri. Până în acest moment însă nu știm cum va putea ajunge la o împăcare cu opoziția care și-a retras reprezentanții din sfaturile țării, știut fiind că pentru bunul mers al treburilor publice e nevoie și de controlul fruntașilor politici ai opozițiilor. Guvernul urmând tratative cu gruparea țărănistă a d-lui Mihailescu dovedește că înțelege să facă tot ce-i stă în putință, pentru o împăcare.

Pentru liniile țării și al neamului românesc o pace între partidele politice se impune în grea situație de azi.

Situația economică în ultima săptămână s'a schimbat mult prin o serie de măsuri luate pentru apărarea monedei și bogățiilor țării.

În cronicile noastre ne-am ocupat de multe ori de scăderea necontenită a valorii banului românesc în străinătate. Mult timp nu s'a luat nici o măsură cu toate că se știe că această scădere e provocată de speculanții și că nu are o cauză serioasă. În momentul însă când nerusinară speculanților a coborât leul la 6 centime, stăpânirea românească a luat hotărârea să blocheze depozitele străi-

ne dela bănci, adică să nu admitemă ridicarea sumelor de lei, în valoare de aproape 3 miliarde, pe cari străinii le-au depozitat la băncile din țara noastră. Dar pentru că în afară de speculanți suat și oameni cinstiti, guvernul nostru a hotărât că toți acei ce vor face dovada că le trebuie lei pentru afaceri financiare cinstite, să se bucure de avantajul de-a putea oricând retrage banii ce-i au.

Cu toate că această măsură era izvorâtă dintr'o mare nevoie a țării, unii streini n'au voit s'o priceapă socotind că măsuri de constringere trebuiesc luate contra noastră ce ne apărăm doar de ruina în care vor să ne arunce speculanții. Astfel legațunea Franței a intervenit la guvern pentru ridicarea acestei măsuri iar la Bursa din Paris leul românesc nu mai este negociat fiind chiar scos de pe „cota” oficială adică nemal aducându-se la cunoștința publicului și celor interesați valoarea monedei noastre comparativ cu francul francez.

Dar tocmai voind să ne silcască, ne-au făcut un bine căci la Bursa din Paris erau cei mai neomenoși speculanți cari, fără să cunoască măcar fața monedei românești o vindeau și-o cumpărau „pe încredere” făcând un joc la noroc, ca la curse de cai sau în tripouri, din munca viața și averea neamului românesc. Nu e desigur locul aici să intrăm în amănuntele acestei afaceri trebuie însă să spunem totuși că, din primul moment raodele hotărârei nestrămutate a guvernului român s'au văzut în urcare leului ce-a ajuns la 10 centime adică 10 bani francezi.

O chestiune foarte importantă iară și cari poate avea numeroase urmări politice este refuzul Băncii Naționale de-a acorda un credit de 500 milioane cerut de guvern.

Banca Națională sub motiv că nu dispune de cantitatea de hârtie monedă cerută și totodată, dacă ar da-o s'ar mări inflațunea, adică numărul banilor de hârtie ce circulă, s'a împotrivit creditului de 500 milioane punând guvernul într'o grea situație financiară. Nu știm cum se va sfârși această neînțelegere sau dacă guvernul va lua măsuri de silnicie față de bancă. În orice caz dacă nu se va ajunge la o înțelegere cei întâi cari vor suferi vor fi muncitorii și funcționarii țării a căror stare este destul de grea azi încă.

Situația agricolă în toată țara s'a îmbunătățit mult în urma ploilor generale din săptămâna aceasta. Pământul mulat în sfârșit după o îndelungată secetă, lasă plugul să intre adânc răscolind brezdele roditoare. Astfel s'au arat și semănat cu hârnicie, mai ales de țărâni, nori

proprietari imitatori de ogor însemnate întinderi de pământ. Ba încă în unele timpuri ca în Dobrogea și Baragan, grâul e răsărit fiind deja mărisor. Dacă Dumnezeu va fi îndurător și nu va de înghețul prea curând, semănăturile de toamnă se vor face pe o foarte mare întindere.

Se simte nevoe însă de o luptă a sindicatelor agricole, unite cu stăpânirea care dispune de autoritățile administrative și inspectoratele agricole, o luptă aprigă pentru a dovedi țărânilor avantajele ce le are din cultura grâului, produs care exportându-se pe prețuri mari formează principala bogăție a țării.

Diferite constrângeri ca prețuri maxime și recluziții ce au lovit grâul tocmai pentru că se găsea în cantitate mică, au descurajat pe unii agricultori mari și mici cari se feresc azi de a-l mai semăna. Este o mare greșală, căci, ne mai putând exporta acest produs aurul ce-l luăm pe el este pierdut pentru țară, într'un timp când avem o mare nevoie de bani.

Societățile culturale de asemenea trebuie să-și îndrepte sforțările în această direcție pentru a curma neîncrederea agricultorilor printr'o propagandă bine condusă.

Mișcarea culturală notează o mărire a activității de propagandă a diferitelor societăți de cultură națională. Pretuindent se observă indemnul de-a răspunde la neîncrederea organizare a națunilor streine conlocuitoare printr'o „Ofensivă culturală” puternică. În vechiul regat scriitorul Corneliu Moldoveanu președintele societății „Scriitorilor Români” a avut o serie de articole apărute în diferite ziare asupra nevoiei unei lupte aprige pentru asigurarea stăpânirii culturale românești în România Mare. El a arătat nevoia de noi și puternice instituții culturale și mai ales de teatre, biblioteci și asociații serioase, cari să lupte cu influența nefastă a propagandei streinilor. În chestiunile bisericesti trebuie să arătăm că în Sf. Sinod, a cărui sesiune s'a deschis de curând, a venit în discuțiune unificarea Bisericilor Ortodoxe din Ardeal și Vechiul Regat. Se pare că proiectul guvernului este mult deosebit de cel propus de congresul bisericesc național dela Sibiu. În orice caz însă trebuie să notăm cu bucurie declarațiile d-lui V. Branice care a arătat că nu există o neînțelegere între cele două biserici ci numai una trecătoare între Biserica din Ardeal și Guvern. Să sperăm că în curând Sf. Sinod își va spune cuvântul reușind să unească toată lumea în jurul unui singur păstor și-a unei singure legi.

Din afară hotarelor. Evenimentul care a ocupat această săptămână nu numai Europa dar toate celelalte continente, a fost „conferința dela Washington” adică o consfătuire a marilor puteri ce aveau de hotărât asupra dezarmării. În cronica trecută vorbind de această conferință am arătat că nu se poate spera mult dela ea deoarece situația de azi a statelor și mai ales tendința învinșilor de-a provoca un nou războiu obligă toate popoarele la necontenite înarmări.

Cele dintâiu rezultate ale Conferinței arată dreptatea acestor prevederi. — Astfel d. Briand, primul ministru al Franței, a arătat că această țară nu poate primi dezarmarea fiind amenințată continuu de Germania care intenționează o alianță cu Rusia pentru un nou războiu.

În ceea ce privește dezarmarea pe mare s'a obținut rezultatul ca timp de 10 ani să nu se mai construiască nici o nouă unitate mare navală, adică nici un nou mare vapor de războiu. Acest rezultat este mai mult dictat de faptul că în urma dezvoltării luate de submarine și avioane nu se mai poate prevedea dacă marile vapoare de războiu vor mai putea servi la ceva sau e nevoie de vapoare mici și ușoare.

Dar tot prin măsura aceasta se pare să s'a reușit să se evite timp de 10 ani războiul între Japonia și Statele-Unite care era foarte amenințator, în urma înfinsei stăpâniri și dezvoltării a poporului, japonez mult avantajat prin războiul european.

În celelalte țări nu se poate însemna nici un eveniment de-o importanță deosebită, în politica Europei observându-se o oarecare liniște după îngrijorările ultimelor săptămâni în chestiunea aventurii exregelui Carol care acum a ajuns și se găsește exilat în insulele Medere.

— Bucium. —

Din Basarabia.

Din inițiativa inimosului român basarabeu anume Toma Jatac funcționar din com. Telemnești jud. Orhei și d-lui T. Stăncescu Secretar al Subprefecturii plășii Telemnești, în acea comună în cursul lunii August 1921 a luat ființă o societate culturală cu cele mai frumoase scopuri naționale-patriotice, cărui i-s'a dat denumirea de „Unirea Românească”.

Pentru mărirea fondurilor acestei societăți, în seara zilei de 6 Septembrie s'a dat un bal în sala cinematografului din acea comună de către d-nii Judecătorei din localitate C. Marandici și I. Roșescu, — membri în comitetul provizoriu al acestei societăți, bal, ca care a luat parte un mare număr de locuitori din împrejurime și chiar alte județe, dela care bal a rezultat o frumoasă sumă de bani, din care se va procura cărțile necesare pentru biblioteca acestei societăți.

Până în prezent fondurile bibliotecii s'au ridicat aproape la 15.000 lei.

S'a reprezentat dintâi piesa de cinematograf „Războiul Francez” și altele și apoi a urmat balul, care a durat până a două zi dimineața.

Urâm spor la muncă pentru binele și luminarea poporului — conducătorilor acelei societăți culturale.

Semnează.

Un bun român Basarabeu.

Apel.

Subsemnatul fiind de părere, că și în Târgul Telemnești jud. Orhei, ar fi bine de a organiza oare și cari Societate sau Comitet, pentru introducerea și dezvoltarea Românișmului („Cultura Națională”) de care și simte absolută nevoe și în această localitate. Și pentru a ajunge la scopul dorit trebuie mai înainte de toate a face acest apel către toți bunii Români și în special către funcționari, de o camdată din această localitate. Rugându-vă respectuos, să binevoiți ca la data de 24 Iulie a. c. ora 5 p. m. a ne însoți cu prezența d-v. în Sala Voloster* Telemnești pentru a discuta și lua parte la formarea Comitetului și programului, în scopul frumos arătat mai sus.

Credem că cei cu inimă caritabilă Română vor răspunde cu plăcere la acest apel, fiind de interes „Național”.

Inițiatori
Stăncescu,
Iașcu Toma.

* Volostea — înseamnă Comisia Interimară.

De vorbă cu cetitorii

D-lui Cezar Proteanu. Precum vezi bucățile ce ni le trimiți se publică regulat pentru că au calități, care ne fac să trecem peste singura lor greșală, aceea că sunt prea lungi.

Cum însă stăpânești condeiul cu multă măiestrie, așteptăm dela d-ta și alte articole nu numai literatură. Dacă ai trăit cândva prin sate și cu spiritul de observație, pe care simțim că îl ai, îi fi băgat de seamă că sunt atâtea sfaturi și îndrumări bune de care satele noastre au nevoie, nu se poate să rămâi „nepăsător și rece”.

Așteptăm lucruri noi. D-lui Gh. Savin. Admirabila d-tale literatură populară ce ne-ai trimis-o e pe sfârșit. Cum te numărăm cu multă plăcere printre colaboratorii noștri nădăjduim că ne vei mai trimite.

Unul „democrat”. Poate că gândul d-tale a fost să ne spăimânti cu aprecierile tăioase făcute asupra curentului „care numai democrat nu este la „Cultura Poporului”.

Publicitatea Culturei Poporului

Și încă nu ne-ai spăimântat de loc.

D-ta înțelegi democrația într'un fel și noi în altfel. D-ta trebuie să fii tânăr, aprins și crezi că prefacerile sociale se fac dela biuro și se schimbă lumea cum se schimbă decorul la teatru într'o feerie. Într'un cuvânt ne faci impresia că d-ta crezi „că tot ce zboară se mănâncă” și foarte ușor ai putea mânca o cioră la frigare, crezând că-i pui tânăr.

Și tocmai din această pricină ești „plin de admirație” pentru acei inconstenți, — pe care d-ta îi numești apostoli ai „noului curent”, — care vânturând vorbe goale încearcă a sâmbura vrajba între păturile sociale că din această frământare să profite... ei; da, da, nu te mira, că aceasta e adevărul.

Am mai văzut noi asemenea apostoli vicleni.

Pentru noi democrația înseamnă cu totul alt ceva. Și din bogatul și variatul program de lucru al democrației, fimem de o camdată să se înfaptuiască două lucruri, cele mai de seamă după părerea noastră:

a) luminarea poporului asupra tuturor problemelor culturale, sociale și economice, care cer o grabnică rezolvare, sau într'un cuvânt culturarea poporului nostru și pentru toți deopotrivă, mari și mici.

b) domnia legilor.

Pe urină vom vedea ce mai e de făcut.

Secretar.

Publicațiune

Regimentul 17 Vânători cu reședința în Garnizoana Zalău Transilvania are nevoie, că în conf. cu ord. M. R., No. 37575/921, de un maistor Croitor și Cismar cu solda de submaistor clasa III, plătiți cu solda de Plutonieri, plus toate drepturile unui reangajat ca: lemne, gaz și celelalte articole prevăzute de legea de reangajare. Cei ce doresc a ocupa aceste posturi vor înainta cererile de urgență la reședința de mai sus.

p. conf. adjutantul Reg.

Locot. Stanciu

MICA PUBLICITATE

DE VÂNZARE, un ferestru circular diametru 85 c. m. înțornat la Ad-ția nr. 1. 01

CAUT: 3 camere goale și bucatărie. Oferte la ziar sub A. S.

BANCA ROMANEASCA

SOCIETATE ANONIMĂ

Capital Social 160,000.000 Lei

Sediul Central: BUCUREȘTI.

SUCURSALE:

Arad, Bălți, Brașov, Bazargic, Chișineu, Cernăuți, Constanța, Galați,

Cluj, Ismail, Târgu-Mureșului, Oradea-Mare, Sibiu, Tulcea, Timișoara.

Face orice operațiuni de bancă.

BANCA NAȚIUNEI

SOCIETATE ANONIMĂ

CAPITAL SI REZERVE LEI 175.000.000

BUCUREȘTI

OALEA VICTORIEI 98 (Plata Palatului Regal)

BĂNCI AFILIATE: LONDRA, PARIS, MILANO, VIENA, BRUNN (Ceko-Slovac ia etc.)

BCU Cluj / Central cum și în principalele orașe din țară.

Execută orice operațiuni de Bancă în general. — Scont. — Avansuri pe ipotecă, gajuri de efecte publice, seofuni și mărfuri. — Efectuează plăți și încasări. Emite ocouri și scrisori de credit în țară și în străinătate. — Primește depuneri spre fructifloare. — Execută ordine de Bursă. — Conturi curente.

A apărut

„COMOARA SUFLETULUI”

care cuprinde:
cântece populare de iubire și despre fire
cântece de plugărie, păstorie și pescărie;
cântece ostășești, colindzi, urături, rugăciuni ș. a. pentru toate vârstele,
stările sufletești și îndelnicirile
poporului român. □□□□□□□□

Prețul (128 pagini) Lei 4.

Revânzătorilor rabat. — Se comandă dela
Librăria „ȘCOALA ROMÂNĂ” din Suceava
(Bucovina). □ Costul se trimite înainte.

În Editura „Școalei Române” au apărut de asemeni și alte cărți religioase — populare, de cântece, povestiri ș. a. al căror catalog se trimite gratuit oricui îl cere. □ Spre a înlesni onor. celor care cunoașterea cărților noastre, îi rugăm să binevolască a ne înștiința în cari gazete citite de ei, ar dori să publicăm titlul și prețul cărților □ noastre, care după cuprins sunt foarte folositoare. □

BANCA CENTRALA

Pentru industrie și Comert s. p. a.
Cluj, Str. Regina Maria No. 6--8
(casele proprii).

Capital social Lei 50,000.000 deplin vărsat

Sectia de Bancă ● Sectia de Mărfuri

FILIALE:

Sibiu, Arad, Turda, Alba-Iulia, Hațeg,
Satu-Mare, Reprezentanți stabili în Bucu-
rești, Kosice, Praga și Viena.

ANUNCIURILE și RECLAMELE se primesc la Agentia „Soarele” Cluj, Strada Iuliu Maniu, 3